Hür Gençlik

"Hayatta en hakikî mürşit ilimdir,,
K. ATATÜRK

YIL: 1 — SAYI: 3 | 9 MAYIS 1947 | FIATI 20 KURUŞ

Millet ve Gençlik

Memleketin taşı, toprağı, tozu, çamuru ve bütün güzellikleri içinde yaşayan, etrafındaki insanları, dertleri ve neş'eleriyle candan kucaklayıp onların sefaletini görerek saadeti için çalışan her vatandaşın milliyetçi olmamasına imkân yoktur.

Güzel memleketimizin ve onun insanlarının modern dünyanın bütün nimetlerinden faydalanmasını, teknikle, ilimle, sanatla dünyadaki milletlerin karşısına bir kıymet olarak çıkmasını isteyen herkes milliyetçidir.

Atatürk inkılâplarına inanan ve onları yıkmağa çalışan kara irtica ile mücadele eden bütün vatandaşlar milliyetçidir.

İşte biz bu vasıfları kendimizde görerek onuşlarımızdaki emaneti daima ileriye, iyiye ve güzele götürmeye çalışıyoruz ve hiçbir güçlükten yılmadan çalışacağız.

Bizim küflü tekke ve cami köşelerinde işimiz yoktur.

İlmin, doğru olmadığını isbat ettiği ve bütün dünyanın mücadele ettiği ırkçı milliyetçilik, bizim inanacağımız bir düşünüş olamaz.

Yeniden, asırlarca sürecek din ninnileri dinlemek istemiyoruz. Atatürk inkılâbı bize bunları öğretti.

Emperyalizmin alnına kara damgayı vuran, kapitülasyonların kökünü kurutan Atatürk'ün yolundan ayrılmıyacağız.

Bize leke sürmek istiyenler ve bizim milliyetçiliğimiz üzerinde şüphe uyandırarak isteyenler, yukarıda saydıklarımızı hoş görmeyenlerdir.

Hür GENÇLİK

Türkiyede din tedrisatı olamaz

Bugün din tedrisatının kabulü şeklinde karşımıza çıkan irtica, bütün Atatürk inkılâplarını yıkmak gayesini güdüyor

Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyetinin tertip ettiği «Din tedrisatı mekteplere sokulmalı mıdır?» mevzuundaki münazarayı, din tedrisatı yapılmamalıdır, din tedrisatı lüzumsuzdur tezi kazanmıştır. Bu tez üç cepheden müdafaa edilmiştir:

1° Dinin sosyolojik ve felsefi mahiyeti.

2° Din, asırlarca evvel Çin ve Hind medeniyetinin terakkisine tesir etmekle beraber, bugün o milletelrin sömürülmesi için bir âlet olarak kullanılmaktadır. Din bu bakımdan emperyalist emellere hizmet etmekte ve halkın uyuşturulmasına yaramaktadır.

3° Din, her zaman ilmin terakkisine engel olmuştur ve insanların cehaleti ortadan kaldırmak yolundaki gayretlerini köstseklemiştir.

İnkılâbımızın temel taşlarından biri olan Lâikliğe taban tabana zıt mahiyetteki bir iddiayı çürüten bu güzel konuşmayı okuyucularımıza takdim ediyoruz.

∴

Bugün hiç bir şekilde Türkiyede din tedrisatı kabulü düşünülemez. Bu tedrisat Türkiyede rolünü oynamış, milletin başına sonsuz belâlar açtıktan sonra nihayet tarihe karışmıştır.

Bugün Türkiyede din tedrisatı lüzumsuz, imkânsız ve zararlıdır.

Din tedrisatı lüzumsuzdur; çünkü kendisinden umulan faydaların hiç birini sağlıyamaz.

I. Din derslerinin konmasını isteyenler, umumiyetle bugün memlekette bozuk olan ahlâkı düzeltmek gayesini güdüyorlar. Cumhuriyet nesli, bizim neslimiz ağır bir itham karşısındadır. Memlekette ahlâksızlık var diyorlar; buna sebep olarak ta din tedrisatının kaldırılması ileri sürülüyor. Biz bunu asla kabul etmiyoruz. Bugün din dersi görmeden yetişen nesil azami 30 yaşındadır ve bunlar cemiyetin idaresini ellerine almamışlardır. Bundan başka bu neslin ancak 1/6 i ilk tahsilini yapabilmiştir. Bu miktar ise, yani 1929 dan 1946 ya kadar ilk okulları bitirenler - vefatlar dahil 981,500 kişidir. Şu halde din dersi olmaksızın tahsil görenler bugünkü nüfusun ancak 1/20 ini teşkil eder. Bu ise asla cemiyetin ahlâksızlığının sebebi olamaz.

Fakat eğer bu nesil ahlâki bakımdan beğenilmiyor ve tenkid ediliyorsa bunun sebebi din derslerinin kaldırılması değil, yeni bir ahlâkın konmamasıdır. Bugün memlekette ahlâk buhranı yaratanlar, vurgunculuğu, karaborsacılığı yapan ve yaşatanlar din dersleriyle yetişen eski nesildir. Lâik Türk gençliğini lekelemeye çalışanlar suçu üzerlerinden atmak isteyenlerdir.

II. Din derslerinin kabulünü istiyenlerin takib ettikleri diğer bir gaye, güya halkı saadete kavuşturmaktır. İnanan bir insan dünya dertlerinden uzaklaşacak ve dini zevklerle saadetin zirvesine erişecektir.

Aç, susuz, veremden, sıtmadan kırılan Anadoluyu Allahın rahmetiyle, hatibin belâgatiyle doyurmak istiyorlar; tevekkül zihniyetiyle milleti uyuşturmak istiyorlar. Vatanın binbir derdi, ıztırabı varken dinle uyuşturmaya kalkmak hastaya morfin yapmaktan başka nedir?

Din tedrisatının kabulü imkânsızdır; çünkü memleketin bünyesine aykırıdır.

I. Din tedrisatı lâikliğe aykırıdır. Lâik devlet, din ve dünya işlerini tamamen birbirinden ayırmıştır. Bu prensip Anayasamızın ikinci maddesine geçmiş ve böylece dinin dünya işlerine hiç bir müdahelesi olamıyacağı kabul edilmiştir. Lâikliği kabul eden İnkılâpçı Türkiyede din tedrisatı asla düşünülemez.

★ Devamı 8 incide

Virtüoz Ploçek ile bir mülâkat

Çek müzisyeni diyor ki: "Müziğin kaynağı folklor olmalıdır„

Bu sene İstanbulda'ki müzik faaliyeti çok zengin ve çeşitli olmuştur. Lazar Levy, Vasa Prihoda, Gaspar Gasado, Ploçek, Paleniçe'k, Sadlo gibi dünya çapında kıymeti olan müzik üstadları, şehrimiz müzik severlerinin küçük bir zümreye inhisar etmekle beraber müzik ihtiyaçlarını tatmin etmişler, zevkli anlar yaşatmışlardır. İstanbula son olarak gelen ve üstüste verdikleri konserlerle, bilhassa Beethoven'in Appassionata'sını, Kreutzer sonatını ve Dvorsak'ın eserlerini üstad elleriyle bize dinleterek büyük bir sanat heyecanı uyandıran Çek triosunu ziyaret ederek «Hür Gençlik» için müzik üzerine bir konuşma yapmak istedik.

Bu maksatla gittiğimiz Park Otelde, trionun violonisti Ploçe'k, bizi güler yüzlü simasile ve gayet nazik bir şekilde karşıladı. Turneleri hak'ında sorduğumuz suale cevaben şu malûmatı verdi:

— Prağdan Ankâraya ve oradan da İstanbula geldik. Şehrimizden Bulgaristana ve Yugoslavyaya gideceğiz; oradan da memleketimize dönüp Prağda yapılaca'k olan müzik festivaline iştirak edeceğiz.

— Dünya müziğinin geleceği ve muhtemel inkişafları hakkında ne düşünüyor sunuz?

— Bence, yarının müziği temel taşı olara'k folkloru aldığı takdirdedir ki daha iyiye ve daha güzele doğru inkişaf edebilecektir. Sânat'ârın ilham kaynağı artık kendi millî folkloru olmalıdır. Bizim Dvorjak şöhretini milletinin folkloruna medyundur. Sizin memleketinib, folklor bakımından ço'k zengindir; henüz el sürülmemiş zengin folklor kaynaklarınız var. Ankara Devet Konservâtuarında, bir öğrencinin bestelediği ve söylediği şarkı, üzerimde derin bir tesir bırakmıştır. Keza, üstad Cemal Reşit Rey'in bestelediği parçalar da ço'k güzeldir. Anadolunun içli havaları sizin için bitmez tükenmez bir müzik kaynağıdır.

— Avrupadaki müzik cereyanlarını nasıl karşılıyor sunuz?

— Garb müziğinin ilham kaynakları az çok tükenmiştir. Halbuki bugün Romanya, Bulgaristan, Yunanistan, Çe'koslovakya, Türkiye gibi memleketlerde, müziğin inkişafı için çok geniş ve dokunulmamış folklor kaynaklarından istifade imkânı mevvuttur.

— Harp zamanını nasıl geçirdiniz?

— Harp zamanında diğer iki ar'kadaşımla beraber, Pragdaki müzisyenler cemiyetinde aza idim. Almanlar bizi kızılhaç için civar köylerde konser vermeye mecbur ediyorlârdı. Bu işi yapmaktan başka çare yoktu. Fakat çalacağımız parçalrı kendimiz seçebildiğimiz için daima millî kompozitörlerimizden parçalar çalârdık. Heidrich öldürüldü'kten sonra az kalsın beni de rehine olarak alıp götüreceklerdi...

— Prağ ihtilâlinde ne yaptınız?..

— Harbin son günlerinde plâk «enregistrement» ları yapmakla meşguldüm. Bir gün son sololardan birini çalarken tam son notaya bastığım anda, pencereden dışarı bakmaktayken birdenbire bir dam üzerinde Çekoslova'k bayrağının yükseldiğini gördüm; hemen aşağıya koştum. Fakat S S ler bütün yolları kapamışlârdı. Ya'kınımızda bulunan bir fabrikaya sığınarak nazilerle mücadele etmeye başladık.

Üstad o gece vereceği konser için hazırlanmak üzere müsaade istediğinden, kendisine teşekkür ederek ayrıldık.

T. PURA

Dünya Müzik Gençliği Federasyonu

Müzik gençliği hareketi, Üniversite çerçevesinde teşkilâtlanmış olmakla beraber, bütün memle'ketler yüksek tahsil gençliğinin alâkasını çekmektedir. Tahsilleri arasında müzikle de alâkadar olan, Fransa, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg üniversitelileri, memleketlerindeki müzi'k gençliği faaliyetini yakından takib ediyorlar. Hatta Fransa ve Belçikada muntazaman müzi'k haberleri ve terbiyesi bültenleri neşrediyorlar ve artan bir alâka ile okunuyorlar.

Takib edilen gaye basit fakat yüksektir. Mümkün olduğu kadar çok gence müziği, onun eski ve yeni şekillerini, unutulmuş veya bir tarafa atılmış nevilerini öğretmek; başka bir deyişle, müziği züppelerin ve bir kaç müzikçinin inhisarından çıkarmak; herkese, bilhassa gençlere yeni bir ifade vasıtasını öğrenyen bir ifade vasıtasını öğrenmek fırsatını vermek bahis mevzuudur.

1945 senesinde Brükselde kurulmuş olan Milletlerarası Müzik Gençliği Federasyonunun ikinci kongresi, Pariste Mayıs ayında toplânaca'ktır. Kongreyi toplıyanlar, dördü yukarıda ismi geçen ve beşincisi de İsviçre olan 5 memleketin iştirakini haber vermektedir.

Böyle hareketlerin doğmuş olduğu memleketlerin Paris kongresine iştirak etmeleri iyi olurdu. Bu çeşit hareketlerin mevcut olmadığı memle'ketlerde, üniversitelilerin teşebbüse geçerek, bir kaç müzisyenin yardımiyle kendi şehirlerinde, sonra da bütün memlekette Müzi'k gençliği fikrini ortaya atmaları daha da iyi bir hâreket olur. Muhitinizde güzel müzik aşığı bir hatip, müzik tarihine müptelâ bir genç müzisyen arayınız; bir orkestra ve oda müziği takımı şefinin yardımını temin ediniz; binlercé genç arasından hiç olmazsa bir kaç yüz gence müziği tanıtmağa çalışınız ve Müzik gençliği içinde koro gurupları ve çalğı toplulukları teşkil ediniz.

Bugünün üniversitelilerinin halledecekleri bütün meşgaleler arasında, bu müzi'k faaliyetinin, zenginleştirici bir dinlenme olmak ve aynı zamanda hem yeni bir bilgi, hem de bütün memleketler gençleri arasında yeni bir bağ temin etmek gibi bir üstünlüğü olacaktır. Hunhar bandomuzı'kalara rağmen, müziğin örf ve âdeti yumuşatabileceğini unutmuş değiliz.

«Etudiants du Monde» dan

Tıp Talebe Yurtlarındaki boykot

Son günlerin önemli talebe olaylarından biri Leylî Tıp Talebe Yurtlarındaki boykot hâdisesidir. Talebeler, yemeklerin fenâlığı ve kapıların akşamleyin erkenden kapanması yüzünden yurt müdürlüğüne yaptıkları bir çok müracaatın neticesiz kalması üzerine boykot yapmak zorunda kalmışlar ve tam üç gün akşam yemeklerini yemedi'kleri gibi saat 22 ye kadar yurda girmemişlerdir. Mesele matbuata aksetmiş, bir çok muhabirler talebe temsilcilerile konuşmuşlar ve görüşlerini gazetelerinde a'ksettirmişlerdir. Ancak üç gün geçtikten ve mesele gazetelerde münakaşa edilmeğe başladıktan sonra idare me'kanizması harekete geçebilmiş. Ankara ve İstanbul - dan müfettişler hâdiseye elkoymuşlardır. Haklı durumları apaçık gözönünde i'ken, bazılarının hâlâ boykotçu talebelere disiplin cezaları vermeyi düşünmelerine rağmen, boykotçuların birleşik ve azimli vaziyetleri karşısında isteklerinin kabulü cihetine gidilmiş, ortaçağ zihniyetli talimatname değiştirilmiş ve yemek tanziminde talebelerin de söz sahibi olması esası kabul edilmiştir.

İlim harbe hizmet etmemelidir

1947 yılında ölen Langevin, ilim sahasında bir çok mühim buluşları olan büyük bir fizikçidir. Hayatı boyunca ilim, insan ve cemiyet meseleleriyle meşgul olan büyük âlim, ilmin insanlığın hayrı için çalışmasını arzuluyordu. Hayatını tetkik edenler, Langevin'in ilmi çalışmaları dışında da beşeriyetin saadete kavuşması uğrunda yılmadan çalıştığını göreceklerdir. Ölümü, insanlık için büyük bir kayıp olmuştur.

Âlim olduğu kadar da mütefekkir olan Langevin, aşağıda tercümesini verdiğimiz konferansında ilim ve sulh meselesini büyük bir vuzuhla incelemektedir.

İlim harbe hizmet etmemelidir.

Union National des Intellectuels, bugün açılan kongrede, mevzu olarak (Sulh hizmetindeki Fransız tefekkürünü) almakla, düşmanlıkların artık ortadan kalktığının ilân edildiği, fakat Sulh konferansında işlerin güçlükle yürüdüğü ve ümid ettiğimiz ferahlığın hasıl olmadığı bir anda Kurtuluşa karşı beslediğimiz ümidlere aykırı ve mahiyet itibariyle herkesin düşündüğünden apayrı olan bir olayı belirtmek istemişti.

Bugün bütün milletler tetiktedirler ve şimdiye kadar olduğundan daha endişelidirler; galiplerden hiç biri de silâhları bırakmayı aklından geçirmiyor. Biz burada, bu tehlikeli vaziyet üzerinde beraberce düşünmek, sebeplerini kavramaya çalışmak, hepimizin üzerine çöken bir tehlikeyi önlemek uğrunda bütün düşünce, ifade ve çalışma gücümüzü kullanmak vazifesiyle mükellef olduğumuza kendimizi ikna etmek için toplandık. Beşeriyet, geleceğini hazırlamak için hiç bir zaman bugünkü kadar kudretli bir vasıta ele geçirememiştir; insanlık bugün yolların çatıştığı yerde bulunuyor; acaba, harbin zalimliği, vahşeti nisbetinde güzel olan bir sulha doğru giden yolu seçmesi için beşeriyete yardım edebilir miyiz?

Bugün bilhassa, bir milyon yıl kadar önce ateşin icadından başlayarak en yenisine, ondan birkaç milyon defa daha müessir olan atom çekirdeğinde mevcut enerjinin insan emrine girişine kadar, bizi tabiate hâkim kılan ve gitgide daha kudretli aksiyon vasıtalarını bize veren ilimlere ait münakaşayı açmak mecburiyetindeyim.

Dünyayı egoizm idare ediyor. Şimdiye kadar bu fetihlerin bilhassa sonuncusunun verdiği neticeler, ilimlerin beşeri kıymetine şüphe getirmişlerdir. Bundan yirmi yıl önce, tekniğin ilerlemesinden doğan işsizlik felâketi ve insan servetlerinin bile bile tahribi gibi buhranlar, yeni bir Prométhé'yi zincire vurmak istidadını gösteriyordu; bu Prométhé ilimdi. İlim sahasındaki terakkilerini kıskançlıkla gizleyen bir kaç millet tarafından bazı ilmi araştırmaların sır halinde tutulması kararı, bir çok sanayicilerin kullandığı, imalâtın gizli tutulması gibi budalaca bir metodun milletlerarası çapta yayılmasını temin eden bir karar olduktan başka, dünyayı anlamak ve ona hâkim olmak yolundaki gayretlerimizi de felce uğratacaktır.

Biz ne kadar gayret etsek bu araştırmaların mahiyetine nüfuz etmek ve hatta onları aşmak mümkün olmadığına göre, bu halden bir itimatsızlık havası ve içinde bütün beşeriyetin ve ilmin mahvolacağı bir uçurum hasıl olacaktır. Her yeni keşfin neticelerini evvelden görmeye acaba kim muktedirdir? Bizim bu kadar gurur duyduğumuz ve endişe ettiğimiz neticelerin de ortaya çıkışı öncelerî küçümsenecek bir tarzda olmuştu. Şu halde, bütün neşriyatı menetmek, bütün ilmi faaliyeti durdurmak ve dünyayı tanımak suretiyle insanın temin ettiği faydalardan mahrum olmak icab edecek.

Gerçekten bu tehlikeler, bu yeni ve kudretli aksiyon vasıtalarının ferdi ve maşeri egoizmin bütün kuvvetiyle hüküm sürdüğü ve ancak yeni kuvvetlerden istifade edildikçe genişleyip şiddetlenen anlaşmazlıklara yol açtığı bir dünyada inkişaf etmiş olmalarından ileri gelmektedir. Bu egoizmin maşeri tarafının, saf olduğu kadar da endişe verici bir tarzda cereyan ettiği bir hali hatırlıyorum: gençliğimde Petit Parisien gazetesini okurdum: Bir gün orada kısa fakat manidar bir haber gördüm: (Ukraynada buğday rekoltesi fena, Kanada ise sevinç içindedir.) İnsanlık tarihi kabilelerin, sitelerin, milletlerin, ırkların egoizmleri yüzünden işte böyle zehirlendi.

Hesapsızca çoğalışlardan yahut komşuların servetine tamah etmekten doğmuş istilalardan sonra, tekniğin inkişafı, istihsal edilen malların sürümü için emperyalismlere ve iktisadi rekabetlere yahut ta müstemleke fethi için harblere sebebiyet vermiştir.

Ferdi egoizm, menfaat peşinde koşmak ta, ilmin ve tatbikatının evvelâ dahili harb ve ihtilâl sebebi olarak içtimai; sonra da, -milletleri idare eden ler, rejimlerini değiştiren milletlerin verdiği örneğin kendilerine de bulaşmasından ürktükleri için- milletlerarası anlaşmazlıklar kaynağı haline gelmesine yardım edir. Bugün dün yada olup bitenlerin büyük bir kısmı, bizim ihtilâl harblerimiz gibi bu tarzda izah edilebilirler.

İlmin ve insanın müdâfaası.

İlim, husulüne yardım ettiği fenalıklara karşı kâfi derecede müdafaa vasıtaları bulabildiği için bu vaziyet zamanımıza kadar iyi veya kötü bir şekilde devam edebilmiştir. Zırh yahut mermilere karşı tahkimattan, radar tarafından yakalanmamak için tayyarenin attığı madenle kaplanmış kâğıtlara kadar hep harbe hizmet eden mücadelelerin tarihi uzun ve heyecanlıdır.

Atom bombasının mukayese edilmez kudreti bir tarafa, ona karşı hiç bir korunma vasıtasına, daha doğrusu bizi vahşet haline ve mağara devrine dönmekten koruyacak bir vasıtaya mâlik olmayışımız, çok mühimdir.

Bu tehlikenin artışına mâni olmak ve ilmin mümkün kıldığı saadet getirici sulhü hazırlamak için âlime düşen iş, düşüncelerini sosyal ve milletlerarası adâletin emrine vermek, başkalarını kardeş gibi seven bir insan halinde inkişaf etmek ve kapanıp kaldığı fildişi kulesinden, keşiflerinin şimdiye kadar iyilik için mi yoksa fenalık için mi kullanıldığına karşı gösterdiği alâkadan daha fazla bir alâka ile, bazı millet zimmamdarlarının tehlikeye düşürdüğü insanlığı uyandıracak alârm işaretini vermek için çıkmaktır.

Dikkate şayan ve şerefli bir hadise vardır ki, bu da atom bombasını tatbik mevkiine koymak için çalışan Amerikan âlimlerinin, ilk olarak biraz evvel işaret ettiğim vazifeyi anlamış olmalarıdır. (1)

Bu vazife, bir yıl kadar önce 16 Temmuzda Yeni Meksikada yapılan birinci tecrübenin heyecan verici şartları içinde idrak edilmiş değildir. Hazırlanan resmi raporda şu sözler vardı: Sığınakta bulunanlar, tecrübenin neticelerinin insanlığa hiç bir zaman zararlı olmaması ve daima hayır getirmesi için bombayı hazırlıyanların hayâtlarını bu gayeye vakfetmek vazifesile mükellef olduklarını hissetmişlerdir.

Şikagodaki plutonium fabrikasının kuruluşuna yardım eden Dr. Simpson, geçen Şubat ayında Londrada yapılan toplantıda aşağıdaki mâlûmatı vermiştir: Yeni Meksika denemesinden bir yıldan fazla bir zaman önce, âlimler atom bombası istimalinin mümkün neti-

(Devamı 7 incide)

(1) Prof. (Langevin'in bu sözleri söylediği anda U. S. A. da atom bombasının imâline reislik eden Dr. Oppenheimer'in istifa haberi gelmiştir.

DÜNYA GENÇ

Dünya Gençlik Haftası

21 mart — 28 mart

Dünya Gençlik Haftası, gençlik tezahüratı için en müsait bir zaman olan ilk baharın ilk haftası müddetince devam etti.

Dünyanın bütün gençlik teşkilâtlarına ilk davetin yapıldığı 1943 senesindenberi bu gençlik haftası, her millete, her ırka, her çeşit siyasî ve dinî kanaatlere mensup olan ve bir dostluk ve anlaşma havası içinde çalışmak arzusunu duyan gençlerin birleşmek hususunda gösterdikleri gayretin en yü'sekği olarak kutlanmaktadır.

Harp esnasında Dünya gençlik haftasını kutlamak için yapılan bu davetin manası hususî bir ehemmiyet taşıyordu; çünkü o zafer lehine ve faşizm aleyhine birleşen bütün kuvvetlerin sembolüydü.

Bu yılın parolası ise şu idi: «Gençlik, bütün milletlerin işbirliği ile ve dostluk içinde sulhü tesis ediyor.» Bu parolayı, Dünya Demokrat Gençlik Federasyonunun Paristeki merkezi ortaya atmıştır ve Federasyonun kuruluşundan beri en büyük hâdisesini ilân etmektedir: Bu, Prağdaki dünya gençlik festivalinin haberidir.

Dünyanın her yerinde gençlik bir festivale hazırlanmak için hararetle çalışıyor. Altmış memleketin gençleri, devamlı bir sulha olan iştiyaklarını ve daha iyi bir hayat için duydukları arzuyu izhar etmek için Prağda toplanacaklar. Şu son günlerde yeni gençlik teşkilâtları Federasyona iltihak etmişlerdir. Böylece Federasyon 50 milyon genci içine almaktadır. Malezya ve Endonezya gibi Uzak - Şarkın en uzak memleketleri bile Prağ Festivaline iştirak etmek istediklerini bildirmişler ve Dünya gençlik haftasını kutlamışlardır. Geçen hafta genç işçilerden mürekkep bir gurup Praga gelmek üzere Avusturalyadan ayrılmışlardır.

İngilterede, Birleşik - Devletlerde, Sovyetler - Birliğinde festival için artan hazırlıklardan haberler gelmektedir. Bu memleketlerin en iyi gençlik mümessilleri, bu yaz yapılacak olan festivale iştirak etmek üzere seçileceklerdir. Buna benzer haberler her memleketten gelmektedir.

Dünyanın muhtelif başkentlerinin radyoları hafta münasebetile dostane selâmlar yaydılar ve daha da yayacaklardır. Konferanslar tertib edilmiştir. Bütün bu çalışmalar temmuzda en yüksek noktasına varacaktır.

Gençler şunu anlamışlardır ki, festival yalnızca, iştirak edenlerden her birinin tabi olacağı bir lâhzalık bir hayat tecrübesi değildir; daha ziyade, gençliğin sulh ve Birleşmiş milletler teşkilâtının temel fikirleri uğrunda yaptığı samimî çalışmanın bütün dünya önünde bir tezahürü ve ifadesi olacaktır. Onlar festivalin, gençliği daha iyi bir istikbal temin etmek ve harap olmuş memleketleri yeniden inşa etmek için duyduğu arzuyu kuvvetle ifade etmek hususunda yarattığı fırsatı da kavramışlardır.

Festivale iştirak edenlerden binlercesi, Çekoslovak işçi guruplarına iltihak etmeyi ve böylece iki senelik Çekoslovak kalkınma planının tahakkukuna yardım etmeyi, Lidiçe'in yeniden inşasına ve Most'un binalarını kuran gençlere yardım vaad etmişlerdir.

Henüz sona eren bu dünya Gençlik haftası, festival için yapılacak hazırlıkların bir açılışı olmuştur. Harp henüz dünyanın bazı yerlerinde tahribat yapmaktadır; Çinde, Viet-Nam'da olduğu gibi. Dünyada hâlâ harp gayesile hareket eden insanlar var. Genç İspanyol demokratları Franko tarafından hâlâ öldürülüyor. Yunanistanda en geniş gençlik teşkilâtı olan Epon, kanun dışı edilmiştir. Hep genç insanlar hapsediliyor ve 15 yaşında olan insanlar bile öldürülüyor. Federasyon, dünyanın her köşesindeki üyelerini, demokratik hakları için mücadele eden gençlere yardıma davet etmiştir. Bütün dünya demokrat gençliğinin bu haftası, onların sulh için ve birlik için mücadele hususunda parçalanmaz iradesini ispat etmiştir.

Dünya Demokrat Gençlik
Federasyonu Kâtibi
K. HOOKHAM
«Bir Çek dergisinden»

Birleşik Amerika — AIMS (U. S. A. Tıp Talebeleri Derneği) Kongresi. Milletlerarası Üniversiteliler Birliğine iltihak kararı vermiş ve UIE'nin Tıp şubesiyle daimî olarak temas halinde bulunacak olan bir milletlerarası işbirliği komitesi kurmuştur. AIMS Avrupa Üniversitelerine kitap, cerrahî malzeme, v.s., temin etmek suretiyle yardımda bulunmaktadır. Bu faaliyeti bilhassa para, teberru eserleri ve ilmî gazeteler göndermek suretiyle artıracaktır. Pensilvanie kadınları Tıp Fakültesi şubesi, İtalya ile harp-önceki münasebetlerini yeniden kurmuştur. Memleketin her tarafında para toplamak için teberru kaydına başlanacaktır. Nâşirler, şimdiden, doğrudan doğruya kitap ve gazete göndermeyi vaadetmişler, kolleksiyoncular da ilmî gazete kolleksiyonlarını teberru etmişlerdir. AIMS, bütün Avrupanın Tıp Fakültelerinin başlıca ihtiyaçları hakkında tafsilâtlı mâlûmat elde etmeye çalışmaktadır.

Yunanistan — EPON Birleşik Gençlik Teşkilâtı Üniversiteler Şubesi, halihazırda memleketlerinde hüküm süren vaziyet dolayısiyle Prağdaki VII inci Üniversiteliler Kış eğlencelerine iştirak edemiyeceklerini bildirmişlerdir.

İngiltere — İngilteredeki İşçi Üniversiteliler Federasyonu 27 inci yıllık kongre toplantısını 1947 yılının Ocak ayında Londrada yapmıştır. Federasyonun 33500 üyesini temsil eden, 30 Üniversite ve Kollejin 150 den den fazla delegasyonunun iştirak ettiği bu kongrede, Çekoslovakya, Hollanda, Belçika, Yugoslavya ve Yunanistan üniversitelileri de bulunmuştur. Üniversite hayatının meskeni, burs ve üniversitelerde talebenin muhtariyeti, İspanyadaki Franco rejimi. İngilteredeki yeni faşist propagandası gibi mühim meseleleri etrafında münakaşalar olmuştur. Kabul edilen kararlarla, Kralın Cenup Afrika seyahatini, ancak Kap hükûmetinin ırk farkı gözetmiyen daha ileri bir politika kabul etmesinden sonra yapılması istenmekte, ve EPON Yunan Gençlik Teşkilâtı dâvâsında bir gençlik mümessilinin murahhas olarak bulundurulması, Filistinin Birleşmiş Milletlerin himayesi altına alınması taleb edilmektedir. Dünya Demokrat Gençlik Federasyonunu (FMJD) ve Milletlerarası Üniversiteliler birliğini (UIE) desteklemek yolunda alınan kararlar da tasvip edilmiştir.

Hindistan — Hind Üniversiteliler Birliği (All India Stud. Federation) nin bildirdiğine göre AISF'in yıllık konferansı 31 Ocak 1947 de Delhi'de toplanmıştır. Konferans aşağıdaki kararları almıştır:

AISF Konferansı, geçen yıl Prağda toplanan Dünya Üniversitelileri kongresinde meydana getirilen UIE'nin kuruluşunu selâmlar ve ümid eder ki, bütün dünya üniversitelilerinin birlik ve tesanüdünü temsil eden UIE, hürriyetin ve dünya sulhünün muhafazasında rol oynayacak ve bütün memleketler Üniversitelilerinin hak ve menfaatlarının korunmasında kuvvetli bir silâh tesiri yapacaktır.

Konferans aldığı diğer kararlarla Viet - Nam Cümhuri-

yetine karşı açılan Fransız mücadelesini zikrederek Viet-Nam Cumhuriyeti ve halkını selâmlamaktadır. Keza, Cenup Afrikası hindlilerini de selâmlıyarak Cenup Afrikası hükûmetinin ırk farkları gözetmesine karşı açtığı mücadeleye duyduğu sevgi ve yakınlık hislerini ifade eder. Konferans ayrıca Mısır, Çin, İspanyol ve Yunan üniversitelilerini selâmlar. Asya memleketleri hakkında aldığı kararlarda AISF, Burma, Malay, ve Yakın Şarktaki emperyalist siyaseti ittiham eder.

— Calcutta, 27 Ocak - Calcutta polisi, Hindiçinideki Fransız p[olitikasına] karşı, Üniversite binalarında iki nümayiş teşebbüsünden sonra 200 den fazla Üniversiteliyi tevkif etmiştir. İlk nümayiş, sopa ve gözyaşartıcı gaz kullanan polis tarafından dağıtılmış ve şose üzerine atılarak seyrüseferi bozmaya teşebbüs eden talebeler tevkif edilmiştir. Nümayişçiler çekilirken polis üzerine taş atmaktaydılar. Öğleye doğru intizam temin edilmiş, fakat öğleden sonra yeni nümayişler yapılmış ve polis 3 defa ateş açmıştır. Nümayişçiler derhal dağılmışlardır. Kimse yaralanmamıştır.

Norveç — Milletlerarası Üniversiteliler günü münasebetiyle Oslo Üniversitesinin neşrettiği beyanname derin bir heyecan uyandırmıştır. Beyanname, herkesi yabancı ve bilhassa Polonyalı üniversite talebelerine yardıma davet ediyordu. Norveçli Üniversiteliler, 10 Polonyalıyı sınai laboratuvarlarda çalışmak üzere davet için masraflarını vermek hususunda birleşmişlerdir. Bu beyanname sayesinde 30 ton kâğıt, 500 adet aylık B ve C vitamini ve balık yağı tayını toplanmıştır.

Türkiye - İzmir (19 - Nisan - 1947) — Bugün saat 14 sularında şehrimizde komünizm aleyhine bir gençlik tezahürü yapılmış ve Lise talebesiyle Ticaret mektebi talebelerinden mürekkep 500 kişi kadar bir gençlik kitlesi toplu halde birinci Kordondan gelerek, İş Bankası karşısında bulunan (Doğanlar) Basımevi önünde nümayişlere başlamışlar ve içlerinden üç dört kişi matbaaya girerek (Zincirli Hürriyet) gazetesinin henüz basılmış olan bir kaç bin nüshasını almışlar, arkadaşlarına fırlatarak, parçalamışlar sonra da meydanda ateşe vermişlerdir.

Nümayişçiler bu arada «Kahrolsun komünistler», «Kahrolsun Zincirciler» diye bağırmışlar, ve «Kahrolsun Kızıllar» avazelerile Birinci Kordonu takiben hükûmet önüne gelmişler. yolda müvezziler elinde bulunan «Zincirli Hürriyet», «Marko Paşa» gazetelerini alarak yırtmışlar ve yer yer parçalarını ateşlemişlerdir.

Nümayişçiler «Kemeraltı» caddesinde de aynı şekilde tezahürat yaptıktan sonra grup grup dağılmışlardır.

Zabıtadan tek fert bu nümayiş arasında ortalıkta görülmemiş, ve mürur u ubur bozulmamış telâkki edildiğinden başkaca bir müdahale de vâki olmamıştır.

Derleyen : İ. ARDA

—★—

İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği 30-III-1947 Pazar sabahı Eminönü Halkevinde ilk genel kurul toplantısını yaparak samimi bir hava içinde aşağıdaki tebliğin yayımlanmasına oy birliğiyle karar vermiştir:

«İlk kongresini yapan Derneğimiz, geri fikirlerden uzak bütün Türk gençliğini selâmlar. İlim ve insanlık düşmanı hareketlei protesto eder. Atatürkün bize emanet ettiği vatan ve millete candan bağlılığını bildirir.

İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği

Mısır — Mısır Üniversitelileri Derneği, Danimarka Üniversitelileri Milletlerarası komitesi vasıtasiyle UIE ye, Mısırın ha-

(Devamı 7 incide)

Dünya Gençlik Festivali

Dünya Gençlik Festivali bu yaz Çekoslavakyada yapılacaktır. Dünya Demokrat Gençlik Federasyonu temsilcilerinden biri, Prağ günlük gazetesi «Gençlik Cephesinde» şu beyanatda bulunmuştur:

Geçen sene kurulan Dünya Demokrat Gençlik Federasyonu, bütün dünya gençleri arasında arkadaşlığı ve iş birliğini kuvvetlendirmeği ister. Bilhassa kültür ve spor sahalarında, Federasyon sadece millî gençlik grupları arasında değil, aynı zamanda tiyatro, müzik, dans (Millî oyunlar) ve atletik grupları arasında da ziyaret teatileri hazırlar.

Muhtelif memleketlerin gençleri arasında yapılacak olan böyle bir işbirliğinin hakiki ve samimî bir arkadaşlık doğuracağına inanıyoruz. Bütün gençliği buna dahil etmek istiyoruz; yani sadece öğrencileri değil, işçi, çiftçi, çırak gençlerin de buna katılmasını arzu ediyoruz. Federasyon, bilhassa, cehaleti ortadan kaldırmağa ve kültür seviyesini yükseltmeğe çalışan bütün gençliğin kültürel faaliyetlerinde tam mânâsıyle yer almak ister.

Festival, harpden sonra bütün dünya gençliğini toplıyacak olan ilk fırsattır. Arkadaşlığın kuruluşu ve Festivalin kültürel programının, her gençlik grubuna, dünya birliği ve devamlı bir sulhu sağlıyacak çalışmalarında yardımı dokunacaktır.

Dünya Federasyonunda temsil edilen 64 memleketin hepsinin, Festivale temsilcilerini göndereceğini düşünüyoruz. Yalnız gençlik teşkilâtının azaları değil, diğer teşkilâtların ve henüz teşkilâtlanmamış gençlerin mümessillerinin de geleceğini ümid ediyoruz. Ümidimiz, her teşkilâtın, temsil kolları, spor takımları ve aynı zamanda artistler ve sporcular göndermesidir. Şimdiki halde Rus yanın, Obrazcav'un kukla temsili için millî artistler ve bir çok gençlik kumpanyaları yollıyacağını biliyoruz. A. B. D. den bir beyzbol takımı ve İngiltereden de bir koro gelecek. Hindistan gençliği millî danslar için oyuncular, ve muhtelif gruplar da sergi için malzeme gönderecek.

Fransızlar, Fransız gençliğinin çalışma durumunu ve umumî yaşayış seviyesine ait bir sergi göndermeyi vaad etmiştir. Danimarkalılar, model bir gençlik evi hazırlıyorlar. Bütün teşkilâtların en iyi kültür işçilerini ve sporcularını göndermelerini arzu ediyoruz.

Hazırladığımız sergide gençlik teşkilâtlarının çalışmalarını, hayat standardını ve bütün dünyanın çalışma durumunu göstermek istiyoruz. Aynı zamanda her memleketin hükûmetlerinden bu sergi için gençliğin refahını gösterir materyaller göndermelerini istedik. Tabii bu yalnız içtimaî bakımdan değil eğitim ve sağlık bakımından da olacaktır.

Bir çok hükümetler iş birliği yapacaklarına söz vermişlerdir. Dünya gençliğinin birbirleriyle tanışmaları mühim bir iştir. Sonra, 1947 Temmuzunda iki senelik plânlarını bitirmek gayesi ile işlerine hız verecek olan Çekoslovak gençlik hareketi, firletin yardımı çok mühim olacaktır.

Tabiî 10 bin delegeden sadece bir miktarı bizzat Lidice'de çalışabilir: bunun için hem Çekoslabak gençlik hareketi, hem de Çek hükûmeti ile anlaşarak, hepsinin çalışacak bir

(Devamı 7 incide.

Yarı şaka, Yarı ciddi

Tıbbiyeli - Kemal yolu - İsim değiştirme - Süper-akademik toplantı - Birleşmeler - Bilânço

Tıbbiyeli gazetesinin (eksik olmasın) gençliği, maazallah kötü bir şey alıp iğfâle kapılmaktan korumak için teker teker ilân ettiği şu katışıksız Türkçü dergilerden birinin, yazıcılarından birine bir arkadaşımız sormuş :

— Dergi iyi, güzel ama; içinde batı dillerinden hiç bir güzel tercüme, bir inceleme yazısı yok.» Aldığı cevap aynen şöyle:

— Tabii, bizim mecmuamız «milli»dir.

***

Gene has milliyetçi dergilerden biri olan «Kemal Yolu» nun ilk sayısında şu mealde bir cümle vardı. «Türk talebe birliği, İstanbul Üniversite ve yüksek okullar öğrencileri derneği gibi beynelmilliyetçi değil, bilâkis milliyetçi bir dernektir.»

Milliyetçiliğin ne olduğunu herkes anladı ama, gelgelelim beynelmilliyetçi tabirinden kim seciklerin haberi yok. Düşündük, taşındık; sorduk, soruşturduk; hiç bir yerden sadra şifa bir cevap alamadık. Habefimiz olmadan imâl ediliveren yeni terimce kelimelerden biri olamazdı. Bir süngü lisan olarak beynelmilelci tabiri yerine de kullanılmış olamazdı. Çünkü memleketimizde talebe cemiyetlerinin, değil beynelmilelci, hattâ siyasî bile olamıyacaklarını sayın yazarın bilmesi lâzımdı. O halde :

Bir arkadaş bu düğümü çözdü. Ona göre, yazar bu tabirle milliyetçilerin beyni, dimağı demek, yani İ. Ü. ve Y. O. Ö. B. ni gövde ile değil, kafayla hareket eden şuurlu milliyetçiler olarak göstermek istemiş; fakat arapçaya olan derin vukufundan, terkibi bu hâli almış. Düşündük, haklı...

Bilmem siz ne dersiniz?

***

Yukardaki fıkrayı yazalı epey oldu. Ama bu müddet içinde dergimiz teknik taktık (Bilmiyorum yazı işleri müdürümüz bu hususta ne diyecek?) neyse, o türlü bir arızadan ötürü çıkamadığından gecikti. Mahut gazetenin son sayısında bir de ne görelim? İ. Ü. ve Y. O. Ö. B. kongresine bu sefer beynelmilelci demiş. Yani bizim fıkracık ta hapı yutmuş. Eh dedik, pek okadar üzülmeğe değmez. Hiç olmazsa bu fırsattan bilistifade Beynelmilelci'nin manâsını öğrenmiş oluruz. Okuduk, bir daha okuduk. Gerçi bir çok hususiyetler zikredilmiş ama aciz kafâmız bunlardan hangisinin derneğe beynelmilelci vasfını takacak hususiyet olduğunu idrak edemedi:

Fıkra, önce isim değişikliği üzerinde duruyor. Zaten şimdi bir isim değiştirme modası var. T. D. K. un öncülüğünden sonra, Türkçüler başa geçti. Bayı, bayanı attık; hanım, beğ olduk. Soyadını başa aldık, kuyruklarına birer «oğlu» ekledik. Hâlâ da değiştirip duruyoruz. Her halde bu olmıyacak.

Sonra kongrenin bir Pazar sabahının erken saatlerinde yapıldığından bahsediliyor. Şimdi cemiyetler (Allah, eksik etmesin) okadar çoğaldı ki, kongre yapmağa yer bulamıyorlar. Belki ilerde gazetelerde filânca cemiyetin, falanca yerde gece yarısından sabahın 4 üne kadar kongresi vardır. Üyelerin teşrifi... tarzında ilânlara da rastlıyacağız. Herhalde bu da değil.

Pazar, tatil günü olduğu için umumiyetle kongreler bugün yapılır. Lâkin biz yine araştırmadan vazgeçmedik. Olur ya, belki «Pazar» da da umumi nefreti mucip harfler vardır. Parmağımızı «P» ye bastık, sayfayı başaşağı çevirdik; kâğıdı aynaya tutup aksine baktık. Bir şeycikler bulamadık.

Fıkra bir de dünya talebe birliğini kandilli bir şekilde selâmladığımızdan dem vuruyor. Değil kandilli, küçücük bir mumlu bile selâmlamadık ama, selâmlasaydık ne olacaktı? O zaman başta partilerimiz olduğu halde bütün siyaset adamlarımız ve gazetecilerimizin, meselâ birleşmiş milletler kurulunu selâmladıklarından ötürü beynelmilelci olmaları lâzım gelirdi. Bunu da bir kalem geçtik. Bir de baktık, bizim Atatürkten bahsetmemize içerlemişe benziyorlar. Şaşırdık. Dil, aile, millet, milliyet... gibi mukaddesatla birlikte Atatürk adı da mı onların Tekel'ine girdi yoksa... Hiç olmazsa şu mealde bir ilânda bulunsaydılar da, biz de dalgınlıkla onların hayat sahasına tecavüzde bulunmasaydık:

«Gazetemizin başına Atatürkçü remzini koymakla bundan sonra hiç bir kimsenin Atatürk adını dahi kullanmaması lüzumu ihtar edilir ve «Atatürk gençliği» denince ancak Kemal Yolu sahiplerinin anlaşılacağı bildirilir. Ol bapta...»

***

M. T. T. B. nin tertiplediği süperakademik toplantılardan birincisi Marmara lokalinde fevkalâde seçkin bir dinleyici kütlesi önünde yapılmıştır. Türk milliyetçiliğinin istikbali konuşulurken, bu hususta konuşmağa yetkili olarak Türk ırkından olanlar kabul edilmiştir. Mamafih aynı ırktan olmayıp ta bu davaya hizmet edenler ve başa geçenler pek fazla olduğu için Türk ırkından olmak yerine Türk ırkçısı olmak daha uygun görülmüştür. Bu terim ise çok afaki olup seçimi zorlaştırmaktadır. Nihayet dinleyicilerden birinin dahiyane bir buluşu ile, şartnamesine uygun olarak, sağ kolunu 45 derece yukarı kaldıranın ırkçı kabul edilmesi alkışlar arasında kararlaştırılmıştır. Yalnız şartnamenin aslının son harpte kaybolduğu ve suretlerinin de pek azaldığı öğrenilmiştir. Bu zorluğu da yenen Türkçüler, sureti, Amerikada K. K. K. dan sipariş etmeyi düşünüyorlar.

Sözüne inanılması caiz olmayan yetkili bir kaynağın bildirdiğine göre M. T. T. B. ile Ü. T. B., aralarında görüş, gidiş, yapış ediş... bakımlarından hiç bir fark bulunmadığını, yalnızca membalarının ayrı olduğu, bunun da önemli bir engel olmadığını gözönünde tutarak birleşmeye karar vermişlerdir. Fakat iki birlik, bire inince başkanın da tekleşeceği meydana çıkmış, bu da pek büyük bir teknik mahzur doğurmuştur.

M. T. T. B. nin başkanı, başkanlığı geçen yıl da başkan olduğu ve bu hususta daha tecrübeli olduğunu düşünerek, Ü. T. B. başkanı ise bu fikri kati yen reddederek, kendisinin başkanlık hazzından kâfi derecede tattığını, başkanlığın ancak yeni parlayan arkadaşının hakkı olduğunu söylemektedir.

Bu durum karşısında düşüncelerini sorduğumuz, yetkili şahsiyetlere göre, her iki taraf idarecileri uygun bir formül için gece gündüz kâfa patlatmaktadırlar ve hattâ başkansız bir cemiyetin mümkün olup olmadığını dahi incelemeğe başlamışlardır.

***

Gene aynı kaynaktan nakle[n] «Tıbbiyelinin muhasebesi»:

Beher sayı için:

Gelir :
İlân : 70 lira
Satış: 35 lira (azami)

—————
105

Gider :
Kâğıt: Depodan bedava
Dizgi ve baskı: 140 lira

—————
140

Bu netice karşısında, kendi ifadelerine göre, talebenin sırtından 4 ayda 3000 lira geçinen T. F. T. D., zaten onun tipindekiler, (41 buçuk maşallah, nazar ülkü yolunda azimle ilerlediklerinden Tıbbiyelinin çıkarılmasından vazgeçmeyi düşünmektedir.

A. TERZİALİGİL

Mısırda

— Orta sayfadan dönen —

İlhazır vaziyeti hakkında bir tamim göndermiştir. Bu tamimden bazı parçaları alıyoruz:

«1946 ders yılının açılışı 5 Ekimden 16 Kasıma tehir edildi. Açılış günü hükûmet, üniversitelilerin her türlü nümayiş ve tezahüratına muhalefet etmişti. İçinde motorlu birlikler, tanklar ve zırhlı otomobiller bulunan asker ve polis müfrezeleri Fuad, Faruk ve Azhar Üniversitelerini çevirmişlerdir. Buna rağmen herzamanki nümayişler memleketin her tarafında yapılmıştır. Polislerle yapılan müsademelerden sonra bir çok Üniversiteliler tevkif edildiler.

26 Kasımda, refakatinde daima zırhlı kuvvetler bulunan polis Kahire Zanaat ve San'at Enstitüsüne girerek talebeler toplantısı üzerine ateş açmıştır. 5 kişi ölmüş, 140 kişi ağır yaralanmış ve 174 kişi de tevkif edilmiştir. Aynı gün Tıp Fakültesinde 50 talebe, Giseh Fakültesinde de 100 talebe tevkif edilmiştir.

İskenderiyede de başka bir nümayiş yapılmış ve neticede üniversiteler derhal müddetsiz olarak kapatılmıştır.

Mevkuf talebelerin müdafaasını üzerine alan ve Mısırlı üniversiteliler derneğinde âzâ olan 6 avukat da mahkeme reisinin protestosuna rağmen Konsey reisinin emri üzerine polis tarafından götürülmüştür.

Sıtkı Paşa hükûmetinin istifası üzerine, devamı müddetince 200 den fazla üniversitelinin öldürüldüğü yahut Nilde boğulduğu ve diğer 1000 talebenin de yaralandığı Abas köprüsü katliamiyle meşhur olan Nokraşi Paşa tarafından yeni bir hükûmet kurulmuştur. Bu yeni hükûmet iktidar mevkiine gelir gelmez yeniden başlayan talebe nümayişleri o şekilde dağıtılmıştır ki, Üniversite Duayeni ve bütün tedris heyeti protesto makamında istifa etmişlerdir.

Bu haberleri memleketinizin bütün üniversite ve gençlik teşekküllerine vermenizi ve gazetelerinizde neşrini rica ediyoruz. Aynı şekilde, Mısır hükûmetine, tevkif edilen bütün talebelerin serbest bırakılmasını ve Mısır Üniversitelilerine teşkilâtlanma müsadesi verilmesini taleb eden protesto mektupları gönderilmesini rica ediyoruz.

Keza bu haberleri Prağdaki Milletlerarası Üniversiteliler Birliğinin (UIE- ve Paristeki Dünya Demokrat gençlik federasyonunun (FDJD) umumi kâtipliğine, Mısıra hâdiseleri takib etmek üzere bir komisyon göndermelerini istiyerek vermenizi de rica ederiz.»

Mısır Üniversitelileri Derneği, Matbuat Bürosu.

İlim harbe hizmet etmemelidir

— 3 üncüden dönen —

celerini ve böyle bir silâhın medeniyetin geleceği üzerindeki tesirini münakaşa etmek için araştırma lâboratuvarlarında küçük guruplar halinde toplanıyorlardı. Diğer milletler de atom bombası imaline başlamadan bir şeyler yapılması lüzumunu hissediyorduk.

1945 Haziranında lâboratuvarlar arasında münakaşalar tesfih edildi. Umumiyetle bunlardan teşebbüs halinde çalışanlar birbirlerinden tecrit edilmiş bir halde idiler ve biz muhtelif lâboratuvarlarda yazılmış metinleri mukayese ederken hemen hemen aynı olduklarını tesbit etmekle hem hayrete düştük, hem de teselli olduk. Bu yazılar, atom bombasının ortaya attığı meselelerin milletlerarası plânda halledilmesi icab ettiği, hiçbir milletin atom bombası imâl edemiyeceği bir tarzda atom enerjisini kontrol edecek hükûmetler üstü bir kurulun tanınmasının ve dünyanın siyasi yapısında ehemmiyetli değişiklikleri tazammum eden bir doğrudan doğruya teftiş ve kontrol sisteminin lüzumlu olduğu kanaatini izhar ediyorlardı.

Atom bombasının Japonyada kullanılışını ta'kib eden haftalar için de, o ana kadar dağınık bir hâlde olan heyetler, ilim adamlarından % 90 nının iştirakiyle en az 30 lâboratuvarda toplandılar. Japonyanın tesliminin efkârıumumiyede uyandırdığı hayretten sonra fikirleri doğru yola sevketmek için bir program hazırlanması ıztırarî bir zaruretti ve bu iş lâboratuvarlarda çalışmış olan adamlar ve hazırlanmakta olanları bilenler tarafından yapılacaktı.

Bu âlimler böylece Birleşik Devletler Parlementosunda, kendilerinin tuttukları milletlerarası politikaya zıt telâkki ettikleri bir kanun teklifine karşı vaziyet aldılar.

Bu münasebetle, bizim burada olduğumuz gibi, efkârı umumiyeyi doğru yola sevketmek ve bir hâl çaresi araştırmak hususunda müştereken çalışmak için, beşerî ve tabiî âlimlerin mümessillerini bir araya toplayan bir Amerikan Âlimler Federasyonu kuruldu.

Amerikan ilminin şehadeti.

Bu federasyon geçenlerde, bizim (Birleşmiş bir dünya yahut yokluk) diye tercüme edebileceğimiz (One world or none) manidar başlığı altında bir haberler kitabı neşretti. Einstein ve Bohr da dahil olmak üzere zamanımızın en büyük âlimlerinin yazdığı makaleler yanında Federasyon da kendi fikirlerini şöylece ifade ediyor:

Silâhlanma yarışı durmalıdır. Bu kitap buna yardım gayesiyle tertib edilmiştir. Onu yazanlar aşağıdaki noktalarda mutabıktırlar:

1) Atom bombası meselesi bizi dünya tarihinin en büyük buhranlarından biriyle karşı karşıya bırakmaktadır.

2) Bu mesele kendiliğinden politika sahasına geçmiştir ve orada kalacaktır. İlim bu tehlikeyi bertaraf etmek için bize hiçbir müessir vasıta temin etmek iktidarında değildir.

3) Mesele dünya düzeni meselesidir. O sadece bir millete ait hal çaresi ihtiva etmiyor.

Milletler atom enerjisine de, daha fazlasına da sahip olabilirler; fakat harbin mümkün olduğu bir dünyada onu ellerinde bulunduramazlar. Zaruri değişmeyi yapacak tek bir vasıta ve tek bir hâl çaresi vardır. Milletler bu yeni kuvvetin gelişmesi için işbirliği etmelidirler. Gerçekten, onların başka türlü yapmalarına ve yaşamalarına imkân yoktur. Bu yeni enerji kaynağı, istediğimiz takdirde bizim müşterek düşmanımızdır; fakat o bizim müşterek dostumuz olmalıdır ve bu mümkündür.

Amerikan Âlimler Federasyonunu nice uzun çalışmalar neticesinde elde ettikleri bombada hem bir ümid hem de bir tehdit gören insanlar kurmuşlardır. Henüz herşey gizli iken, onlar atom bombası hâdisesini öğrenmişler, görmüşler ve senelerce bu işi tetkik etmişlerdi. Şimdi ise onu herkes biliyor. Bu hâdiseler Hiroshima harabelerinde yazılıdır. Keza onlar bu kitapta, ellerimiz arasındadır. Hiç bir zaman hiç bir millet bugün Amerikan vatandaşlarına düşen mesuliyetlere ve imkânlara sahip olmamıştır. Buna karşı gelmeye çalışmalıyız; zira vuku bulacak bir atom harbinden sonra ne hüsnüniyet ne de zekâ, ölümden artakalanlar arasında devamlı bir sulh kurmak için lâzım olmayacaktır. Onlar sulhü, birer harabe yığını haline gelen şehirlerde bulacaklardır.

Bekleyecek vaktimiz yok. Hayatımız mevzuubahstir.

Paul LANGEVİN

Dünya Gençlik Festivali

— Orta sayfadan dönen —

yer bulmasını temin ediyoruz. Bir kısmının hasat işinde çalışacakları muhakkaktır. Dünya gençliğinin Avrupa memleketlerinin yeniden inşasında çalışmak arzusunda olduklarını biliyoruz. Bu isteklerini bu sene 25 devletin 2000 gençinin Yugoslavya Demir Yolunda, çalışmaları ile göstermişlerdir. D. G. F. her nekadar bu sene için bu plânı hazırlamışsa da, bu gelecek sene yapmağı ümit ettiğimiz işlerin yanında pek ufak kalır.

«Etudiants du Monde»dan

HÜR GENÇLİK
Aylık Gazete
Sahibi ve neşriyatı fiilen idare eden: Zekâi Karakaş
İdare yeri: Süleymaniye, Mimâr Sinan Cad. 114
Basıldığı Yer: **STAD** Matbaası

Türkiyede din tedrisatı olamaz

(Baş tarafı 1 nci sayfada)

II. Din tedrisatı vicdan hürriyetine aykırıdır.

Ferdin tabiî hakları vardır; bunlara kamu hakları, ferdî haklar, sosyal haklar da denir. Bunlar hukukun en önde gelen ana prensiplerindendir. Bu haklar kanunlarla hudutlanmış ve tayin edilmiştir. Bu hakların en mühimlerinden biri de vicdan hürriyetidir. Vicdan hürriyeti bugün her memlekette münakaşasız kabul edilmiştir. Herkesin bir kâinat, dünya görüşü vardır; herkes inancında serbesttir. Her fi'kir, her din aynı derecede hürmete lâyıktır. Hiç kimse vicdanından, inancından dolayı küçümsenemez, mes'ul olamaz; hakarete uğrıyamaz. Ve herkes istediği dini seçer. Halbuki din tedrisatının kabulü ferdin bu hürriyetine mani olacaktır. Bir dinin mecburi olarak mektepleıe konması, fertleri o dini kabule icbar edecektir. Bu ise ferdin vicdan hürriyetini ortadan kaldırmak demektir; ve hukukun ana prensipleriyle, demokrasi ile, ferdin âmme hakları ile telif edilemez.

Bugün Türkiyede muhtelif kanunlarla vicdan hürriyeti sağlanmıştır:

1 — En başta Birleşmiş Milletler Andlaşması gelir. 15 - VIII 1945 de Türkiyede kanunlaşan bu andlaşmanın önsözünde dendiği gibi Birleşmiş Milletler «insanın ana haklarına olan hürmetlerini yeniden ilân etmişlerdir.

Andlaşmanın birinci maddesine göre ırk, cins, dil, ve din farkı gözetmeksizin herkesin insan haklarına ve ana hürriyetlerine karşı saygıyı geliştirerek ve teşvik ederek Milletlerarası işbirliğini gerçeklertirmek» B. M. in amaçlarından biridir.

İşte bu maddeler hükmünce din hürriyeti kabul edilmiştir. Kimse herhangi bir dini kabule icbar edilemez. Din tedrisatının kabulü, Birleşmiş Milletler andlaşmasının ihlâli demektir.

2 — Vicdan hürriyeti Anayasamızın da bir çok maddeleriyle sağlanmıştır: 70 inci maddeye göre «Vicdan, düşünme» hakları ve hürriyetleri Türklerin tabiî haklarındandır. 75 inci maddeye göre «hiç bir kimse felsefe inanından, din ve mezhebinden dolayı kınanamaz.»

Böylece anayasa din meselesi üzerinde titizlikle durmuş; dini vicdanlara bırakarak her türlü müdahaleyi menetmiştir. Din tedrisatının kabulü Anayasanın da ihlâli demektir.

3 — Vicdan hürriyeti Medeni Kanunla da temin edilmiştir. M. K. nin 266 inci maddesine göre «çocuğun dinî terbiyesini tayin ana babaya aittir. Reşit dinini intihapta hürdür.

Böylece Medenî Kanun, çocuğun dinî terbiyesini veliye bırakmaktadır. Ana, baba çocuklarına istedikleri dinî terbiyeyi verir; istedikleri gibi yetiştirir ve bilhassa kendi dinî görüşlerini aşılamak isterler. Din tedrisatının kabulü, mektebin dine müdahalesi, ana babanın bu hakkına yapılan bir tecavüzdür. Din tedrisatının kabulü, Medenî Kanunun da ihlâli demektir.

Din tedrisatı nüfusun dini terkibine aykırıdır.

Türkiye din bakımından oldukça karışık bir manzara arzeder.

1945 senesinde Türkiyede,

146, 303 Ortodoks
92, 114 Musevi
52, 095 Gregorien
13, 139 Ermeni
37, 621 Katolik
9, 928 Protestan
5, 518 Hıristiyan vardır.

Nüfusun bir kısmı da dine inanmadıkları halde, çekinerek, korkarak nüfus kayıtlarına itiraz etmeyip sayısında da o şekilde yazılıdır.

Din tedrisatının kabulü, bütün islâm olmıyan unsurlara karşı bir tazyik teşkil edecektir. Bu ise memlekette hoşnutsuzluk doğuracak, vatandaşlar arasına yeni kin tohumları serpecektir. Osmanlı İmparatorluğunun islâmcılık tecrübesine yeniden girişmenin artık yeri yoktur.

Diğer bakımdan, islâm nüfusu arasında da geniş mezhep ve tarikat farkları vardır. Her mezhebin, tarikatın kendi dünya görüşü, din anlayışı vardır. Bunlar arasındaki müşterek noktalar pek mahduttur. Hanefi mezhebi türkler arasında en çok yayılmış olanı ise de Türkiyede şafi, maliki, hambeli, cafeî ve sünni mezhepleri de bulunur.

Diğer taraftan tarikat farklarının da önemi çok büyüktür. Türkiyede 1.730.000 kadar alevi bulunur; nakşibendi, rufai, bektaşi, kadiri gibi tarikatler de islâm nüfusu arasında geniş ayrılıklar doğurur. İslâm tarihi bütün bu mezhep ve tarikat kavgalariyle doludur. Bu kavgalarda dökülen kanlar, gayri müslimlerle yapılan kavgalarda akan kanlardan fazladır.

Din tedrisatının kabulü ise yeniden din, mezhep ve tarikat kavgalarını aramıza sokacak, millî birliğimizi takviye imkânlarını araştırdığımız sıralarda Türk vatandaşları arasında sonsuz mücadelelere yol açacaktır. Binaenaleyh din tedrisatının kabulü, müsavatın ihlâli demektir.

IV. Din tedrisatı kabul edilemez: dinî tedris edecek öğretmen kadrosu yoktur.

Türk gençliği kimlerin eline teslim edilecek?

Cumhuriyetin her hamlesine, her inkılâba homurdanan yobazlara mı? Yoksa Menemen isyanını yapan şeriatçılara mı? Cumhuriyet kurulduğundan beri evvelâ saltanatın, sonra hilâfetin, sonra tekke ve zaviyelerin matemini tutan, cami ve medrese havasiyle küflenmiş kafalara mı gençliği emanet edeceğiz? Üstüne titrediğimiz maarifimizin, modern ilk öğretimimizin içini yeşil yılanlarla mı dolduracağız? Kardeşlermizi, evlâtlarımızı zehirliyebilmeleri için bu hoca efendilere, fakir bütçemizden bir de tahsisat mı ayıracağız. Hayır, artık yeni tecrübelere girişmeye bu memleketin tahammülü kalmamıştır!

Din tedrisatının kabulü, bütün lâik kültürümüzün yok edilmesi demektir.

V. Din tedrisatı bütün inkılâplarımıza aykırıdır.

Böyle bir karar, irticaın ayaklanmasına nüve teşkil edecektir. Atatürkün kuruttuğunu zannettiğimiz irtica hâlâ can çekişmektedir. Din tedrisatını bu mürteci ellerden kurtarmak imkânsızdır. Bunlar her fırsatta bu memleketin yeniden başına belâ olabilmek için sahneye koşmaktadırlar. Bunlar, kaybettikleri nüfuz ve refahlarını elde edebilmek için her buhranlı ve zayıf anlarımızda karşımıza dikilmeye çalışıyorlar. En ufak bir fırsatta derhal mecmualariyle, gazeteleriyle yobazlıklarını yaymaya, eski tarafdarlarını toplayıp saf unsurları istismara başladılar. Hakikaten samimi bir şekilde iman edenleri, inananları kendi meş'um gayelerine bir alet etmeye giriştiler.

İrtica bugün karşımıza din tedrisatının kabulü şeklinde çıkıyor. Yarın Kur'anı okuyabilmek için arab harfleri taleb edilecek; öbürgün Kur'anı anlayabilmek için arapça istenecek; sonra medreseler, tekkeler açılacak; sonra hoca efendilerin sarıklariyle, kavuklariyle, cübbeleriyle dolaşmamalarına sebep kalmıyacak.

Sonra kadın kafesin arkasına iade edilecek; sonra muzur kitaplar toplatturılacak; sonra güzel sanatlar ancak dini eserlere tahsis edilecek; resimler, heykeller müstehcen diye imha edilecek; sonra cuma tatili; sonra mahkemelerde Allaha yemin, Kur'ana el basmak; derken fıkıh, derken Hilâfet, ve bütün Atatürk inkılâplarına elfatiha...

Hayır! Atatürk gençliği, Cumhuriyetin emanet edildiği nesil, asla bu gibi irtica hareketlerini tasvib edemez. İrticaya bile bile alet olamaz.

Onun kıvranan başını her yerde, her fırsatta ezeceğiz.

İşte bu sebeplerle din tedrisatının kabulünü asla istemiyoruz.

Hıfzı TOPUZ